Európai Parlament
2024-2029

Kulturális és Oktatási Bizottság
Az elnök

14.7.2026

Li Andersson
elnök
Foglalkoztatási és Szociális Bizottság
BRÜSSZEL

Tárgy: A CULT bizottság véleménye: A készségek fejlesztése az Unióban – szakoktatási és szakképzési lehetőségek az átmenet idején. (2026/2070(INI))

Tisztelt Elnök Asszony!

A fent említett eljárás keretében a Kulturális és Oktatási Bizottság (CULT) azt a feladatot kapta, hogy nyilvánítson véleményt az Ön bizottsága számára, és úgy határozott, hogy levél formájában nyilvánít véleményt.

A Kulturális és Oktatási Bizottság 2026. július 14-i ülésén megvizsgálta a kérdést. Ugyanezen az ülésen a bizottság úgy határozott, hogy az alábbi véleményt nyújtja be a Foglalkoztatási és Szociális Bizottságnak mint illetékes bizottságnak.

Tisztelettel:

Nela Riehl

JAVASLATOK

– tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 165. és 166. cikkére,

A. mivel a szakképzés az európai oktatási térség, a készségek uniója és az egész életen át tartó tanulás európai ökoszisztémájának kulcsfontosságú pillére, amely hozzájárul a személyes fejlődéshez, a minőségi foglalkoztatáshoz, a társadalmi kohézióhoz, az EU versenyképességéhez és rezilienciájához, beleértve a stratégiai autonómiát is a zöld, digitális, demográfiai és ipari átállás idején; mivel a szakképzés döntő szerepet játszik Európa ipari bázisának megerősítésében, a speciális műszaki know-how megőrzésében és javításában, valamint az Unió versenyképessége és rezilienciája szempontjából alapvető fontosságú ágazatokban tapasztalható munkaerőhiány kezelésében; mivel a szakképzés terén folytatott európai együttműködés megerősítése érdekében 2002 novemberében elindított koppenhágai folyamat következetes keretet biztosít az európai szakképzési politika számára;

B. mivel a szakképzést önmagában is magas színvonalú tanulási pályaként kell értékelni, és mivel a tagállamoknak nemzeti oktatási és képzési rendszereiknek megfelelően ösztönözniük és támogatniuk kell a szakképzési és egyetemi pályák közötti egyenlő megbecsülést a szakpolitikák kialakítása, a tanulói tanácsadás, a mobilitási lehetőségek, az elismerési rendszerek, valamint a szakképzéssel kapcsolatos minőségi és nyilvános kommunikációba való beruházás terén; mivel az egyenlő értéknek tényleges hozzáférést és lehetőségeket kell jelentenie a tanulók számára életkortól és háttértől függetlenül, nem pedig zéró összegű versenyt az oktatási és képzési ágazatok között;

C. mivel a szakképzés vonzereje és minősége nemcsak a munkaerőpiaci relevanciától függ, hanem az oktatástól és képzéstől, az orientációs rendszerektől, az inkluzív hozzáféréstől, az oktatási és képzési pályák közötti átjárhatóságtól, a készségek és képesítések elismerésétől, valamint az alapvető, digitális, zöld, polgári, szociális és transzverzális kompetenciák fejlesztésétől is;

D. mivel az egy tanulóra jutó állami beruházások és a közvetlen pénzügyi támogatás a legtöbb tagállamban szisztematikusan alacsonyabbak a felső középfokú oktatás és a nem felsőfokú posztszekunder képzés esetében – ahol a szakképzés koncentrálódik –, mint a felsőoktatás esetében[1];

E. mivel a szakképzésben részt vevő tanulók és tanulószerződéses tanulók mobilitása továbbra is az egyik legegyértelműbb terület, ahol ezt a törekvést még át kell ültetni a gyakorlatba; mivel továbbra is túl sok szakképzésben részt vevő tanuló és

[1] https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2026/783536/CASP_STU(2026)783536_EN.pdf

tanulószerződéses tanuló szembesül jogbizonytalansággal, adminisztratív akadályokkal, korlátozott szolgáltatói kapacitással, nem egyértelmű felelősségi körökkel, valamint a biztosítással, a javadalmazással, a társadalombiztosítással és az elismeréssel kapcsolatos megoldatlan kérdésekkel; mivel a tanulók gyakran nincsenek tisztában jogaikkal és a visszaélések bejelentésére rendelkezésre álló eljárásokkal; mivel a további akadályok, például a növekvő megélhetési és lakhatási költségek azzal a kockázattal járhatnak, hogy a hátrányos társadalmi-gazdasági háttérrel rendelkező tanulókat kizárják a szakképzési mobilitási lehetőségekből;

F. mivel a strukturális munkaerőhiány Unió-szerte továbbra is akadályozza a termelékenységet, a gazdasági növekedést és az innovációt, ami rávilágít arra, hogy szorosabb együttműködésre van szükség a képzési szolgáltatók, a munkáltatók, a kkv-k és a helyi termelő ökoszisztémák között; mivel a tanulószerződéses gyakorlati képzésen alapuló és a duális szakképzési rendszerek, amelyek ötvözik az iskolai alapú tanulást a vállalkozásoknál folyó érdemi minőségi munkaalapú képzéssel, hatékonynak bizonyultak az oktatásból a foglalkoztatásba való átmenet támogatásában;

G. mivel a szakképzésben részt vevő mobil tanulókra és tanulószerződéses tanulókra vonatkozó közös európai elvek és rendelkezések megerősítése hozzájárulhat a nagyobb jogbiztonság biztosításához a tanulók, a szakképzési szolgáltatók, a munkáltatók és az illetékes hatóságok számára, teljes mértékben tiszteletben tartva a tagállami hatásköröket és a nemzeti szakképzési rendszereket;

H. mivel a szakképzési mobilitáshoz erősebb támogatási kapacitásra van szükség a szakképzési intézményeken belül, beleértve az elkötelezett személyzetet, a pályaorientációt, a munkáltatói partnerségeket, az egyszerűsített eljárásokat és a digitális eszközöket;

I. mivel a jelenlegi Erasmus+ programban bevezetett szakképzési kiválósági központok olyan átalakító erejű együttműködési projektek és partnerségek, amelyek összekapcsolják a szakképzési szolgáltatókat, a hatóságokat, a tudományos köröket és a magánszektort, és szerepet játszanak a készség-ökoszisztémákban, a munka világában, az innovációban, valamint a zöld és digitális átállásban, és amelyeket innovatív pedagógiai módszerek, a tanárok és oktatók szakmai fejlesztése, a tanulók és a személyzet mobilitása, valamint a szakképzés nemzetköziesítésére irányuló stratégiák támogatnak;

J. mivel a szakképzésnek megfelelő, látható és fokozatosan megerősített támogatásra van szüksége a következő többéves pénzügyi keretben, különösen az Erasmus+ programon belül, megőrizve ugyanakkor a program rugalmasságát és az egész életen át tartó tanulásra irányuló, kiegyensúlyozott architektúráját, valamint más kiegészítő uniós alapokat is; mivel a szakképzés kiválósága a tanároktól, oktatóktól, munkahelyi mentoroktól, az oktatási és képzési pályák közötti átjárhatóságtól és az inkluzív hozzáféréstől is függ;

K. mivel a szakképzésben dolgozó tanárok hiánya az EU 27 tagállamának mindegyikét érinti; mivel a Cedefop 2025. évi felmérése szerint a szakképzésben dolgozó tanároknak csupán 18%-a véli úgy, hogy szakmája megbecsült, és a szakképzésben

dolgozó tanárok egyharmada esetében nem a szakmája volt az első választás, és a szakképzésben dolgozó tanárok átlagosan 11%-kal kevesebb fizetést kapnak, mint más felsőfokú végzettséggel rendelkező szakemberek[2].

1. üdvözli, hogy a készségek uniójával, a koppenhágai folyamat keretében elfogadott herningi nyilatkozattal és a küszöbön álló európai szakképzési stratégiával összefüggésben megújult politikai figyelmet fordítanak a szakképzésre, és emlékeztet annak az európai oktatási térség, a készségek uniója és az egész életen át tartó tanulás európai ökoszisztémájának pilléreként betöltött szerepére a versenyképesség és a reziliencia fokozása érdekében;

2. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a szakképzési és tudományos pályák egyenértékű megbecsültségét alakítsák át konkrét intézkedésekké a szakpolitikák kialakítása, a tanulói tanácsadás, a mobilitási lehetőségek, az elismerési rendszerek, a szakképzés kiválóságáról és inkluzivitásáról szóló minőségi és nyilvános kommunikációba való beruházás terén, különösen a szakképzés vonzerejének növelése érdekében;

3. hangsúlyozza, hogy az egyenlő értéknek tényleges lehetőségeket kell jelentenie a tanulók számára, nem pedig nulla összegű versenyt az oktatási és képzési ágazatok között;

4. hangsúlyozza, hogy a jövőbeli szakképzési stratégiának továbbra is tanulóközpontúnak kell maradnia, és támogatnia kell mind Európa versenyképességét, mind a tanulók személyes fejlődését, társadalmi befogadását és demokratikus részvételét, előmozdítva a magas színvonalú, inkluzív, innovatív és vonzó, nemzetközi kilátásokkal rendelkező európai szakképzést; e tekintetben hangsúlyozza az egyértelmű szakmai előmeneteli pályák fontosságát a szakképzésen belül, beleértve a felsőfokú szakképzést, valamint az EKKR 5. és annál magasabb szintű képesítéseket;

5. figyelmeztet arra, hogy a demográfiai változások és a strukturált átviteli útvonalak hiánya miatt fennáll a veszélye annak, hogy sok hagyományos kézműipari és kulturális örökségmegőrzési készség eltűnik; kiemeli a generációk közötti készségtranszfer fontosságát a demográfiai változások és a munkaerőhiány kezelésében; ösztönzi azokat a kezdeményezéseket, amelyek mentorálás, munkahelyi képzés és tanulószerződéses gyakorlati képzési programok révén támogatják a tapasztalt munkavállalókat tudásuk és szakértelmük átadásában; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy használják fel a szakoktatást és -képzést e készségek megőrzésének és átadásának eszközeként; kéri, hogy a szakképzési stratégiákat

[2] https://www.cedefop.europa.eu/hu/press-releases/cedefop-launches-first-european-vocational-teacher-survey-tackle-critical-vet-teacher-shortages

kapcsolják össze a helyi kulturális ökoszisztémákkal és örökséggel, mint a területi kohézió és a demográfiai hanyatlás elleni küzdelem eszközével; kéri, hogy a kulturális és kreatív ágazatok teljes mértékben tükröződjenek a jövőbeli szakképzési stratégiában;

6. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy kezeljék prioritásként a szakképzésben részt vevő mobil tanulókat és tanulószerződéses tanulókat érintő jogi és adminisztratív bizonytalanságot, többek között a tanulói státusz, a szerződéses megállapodások, a javadalmazás, a társadalombiztosítás, a biztosítás és a külföldi tanulmányi időszakok elismerése tekintetében;

7. felhívja a Bizottságot, hogy a tagállami hatáskörök és a nemzeti szakképzési rendszerek teljes körű tiszteletben tartása mellett erősítse meg a szakképzésben részt vevő, mobilitásban részt vevő tanulókra és tanulószerződéses tanulókra vonatkozó közös európai elveket és rendelkezéseket annak érdekében, hogy nagyobb jogbiztonságot nyújtson a tanulók, a szakképzési szolgáltatók, a munkáltatók és az illetékes hatóságok számára, többek között azáltal, hogy közös európai keretet dolgoz ki a tanulmányi képesítések és a külföldi tanulmányi időszakok automatikus kölcsönös elismerésére az iskolában, a szakképzésben és a felsőoktatásban; felhívja a tagállamokat, hogy garantálják a hazai támogatások és hitelek hordozhatóságát az elismert mobilitásban részt vevő, szakképzésben részt vevő tanulók számára, hogy a támogatás külföldre is kövesse a tanulót; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a szakképzésben részt vevő tanulóknak, tanulószerződéses tanulóknak, tanároknak és a mobilitási tevékenységekben részt vevő személyzetnek nyújtott támogatásokat és pénzügyi támogatást rendszeresen felülvizsgálják és az inflációhoz igazítsák;

8. kéri, hogy az Erasmus+ program finanszírozza a szakképzési intézményeken belüli mobilitást támogató rendszereket, például magukon az intézményeken belüli mobilitási koordinátorokat, olyan sikeres kísérletekre építve, mint a franciaországi MONA projekt, a mobilitási koordinátorok bevonása, iránymutatás nyújtása a szakképzésben részt vevő tanulók számára mobilitási projektjeikhez, a szakképzésben részt vevő tanároknak az európai projektek létrehozásával kapcsolatos tanácsadás, valamint a szakképzési intézmények, a magánszektor és a tanulók közötti kapcsolatok megkönnyítése érdekében;

9. ösztönzi a szakképzéshez igazított digitális mobilitási infrastruktúra fejlesztését, amelyet a papírmentes Erasmus felsőoktatási tapasztalatai ihlettek, hogy egyszerűsítsék az adminisztratív folyamatokat, a tanulási megállapodásokat, az elismerési eljárásokat, valamint a szakképzési szolgáltatók, a munkáltatók és az illetékes hatóságok közötti együttműködést;

10. kiemeli a szakképzési kiválósági központok átalakító szerepét a szakképzési szolgáltatókat, a hatóságokat, a tudományos köröket és a magánszektort összefogó együttműködési projektekként és partnerségekként azzal a céllal, hogy megerősítsék az említett érdekelt felek közötti kapcsolatokat, olyan innovatív tanterveket és pedagógiai formátumokat építsenek ki, amelyek megfelelnek Európa készségigényeinek, előmozdítsák a szakképzésben tanulók, a tanárok, az oktatók és a személyzet mobilitását, és megoldásokat találjanak a szakképzésen belüli mobilitást akadályozó adminisztratív, pénzügyi, jogi és gyakorlati akadályokra;

11. kéri, hogy a következő Erasmus+ programban őrizzék meg az SzKK-kra szánt költségvetést, és hogy a sikeres SzKK-k kapják meg a szakképzési ágazat európai, nemzeti, regionális és helyi szintű innovációjának és átalakításának folytatásához szükséges stabilitást és láthatóságot;

12. kiemeli a regionális, nagyvárosi és helyi hatóságok szerepét az inkluzív, méltányos és a munkáltatókhoz kapcsolódó tanulószerződéses gyakorlati képzési és szakképzési ökoszisztémák kiépítésében, valamint az állami képzési központok közvetlen irányításában;

13. emlékeztet arra, hogy a szakképzésnek megfelelő, látható és fokozatosan megerősített támogatásra van szüksége az Erasmus+ programon belül, amely a tanulói keresleten, a minőségen, a befogadáson, a felvevőképességen és a szakképzési mobilitásra vonatkozó „Európa mozgásban” célkitűzésen alapul, megőrizve ugyanakkor a program rugalmasságát és kiegyensúlyozott, egész életen át tartó tanulási architektúráját;

14. kéri, hogy a stratégiai oktatási területeken a jövőbeli Erasmus+ ösztöndíjak, tehetséggondozási vagy kiválósági intézkedések adott esetben nyitottak legyenek a szakképzésben részt vevő tanulók és a magasabb szakképzési pályák előtt, ugyanakkor ne csökkentsék, hanem egészítsék ki a tanulási célú mobilitásra, befogadásra és együttműködésre irányuló alapvető Erasmus+ finanszírozást;

15. kéri, hogy a tanárokra és oktatókra vonatkozó, küszöbön álló uniós menetrend kifejezetten foglalkozzon a szakképzésben dolgozó tanárok és oktatók, valamint más kapcsolódó személyzet hiányának okaival és szükségleteivel, beleértve a karrier vonzerejét, a szakmai alap- és továbbképzést, a rugalmas szakmai pályákat, a pedagógiai innovációt, a digitális, mesterséges intelligenciával kapcsolatos és zöld kompetenciákat, a befogadási készségeket és a vállalaton belüli mentorok támogatását;

16. hangsúlyozza a szakképzés és más oktatási és képzési pályák – például a felsőoktatás, a felnőttkori tanulás és a foglalkoztatás – közötti átjárhatóság fontosságát annak érdekében, hogy a tanulók holtpontok nélkül haladhassanak előre az egyes pályák között; e tekintetben felszólít a szakképzési képesítések és tanulási eredmények erőteljesebb elismerésére, az egész életen át tartó jobb pályaorientációra, a minőségbiztosított mikrotanúsítványokra, a nem formális és informális tanulás validálására, valamint a szakmai alapképzéstől a magasabb szintű szakképzésig, a felsőoktatásig és a szakmai továbbképzésig tartó pályákra;

17. kéri, hogy a szakképzési tantervek ne csak foglalkozásspecifikus készségekkel vértezzék fel a tanulókat, hanem a minőségi munkahelyekhez, az egész életen át tartó tanuláshoz, az aktív polgári szerepvállaláshoz és a demokratikus rezilienciához szükséges alapvető, digitális, mesterségesintelligencia-, zöld, polgári, médiaműveltségi, vállalkozói, szociális és transzverzális kompetenciákkal is; emlékeztet arra, hogy a szakképzésben együttesen kell törekedni a kiválóságra és a befogadásra, és hogy a magas színvonalú szakképzési, mobilitási és innovációs lehetőségeket hozzáférhetővé kell tenni a kevesebb lehetőséggel rendelkező tanulók, a fogyatékossággal élő és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, a felnőtt tanulók, a

legkülső régiók, a vidéki, távoli és hátrányos helyzetű területek tanulói, valamint a TTMM-hez kapcsolódó szakképzési pályákon részt vevő nők és lányok számára, többek között mobil képzési ajánlatok, vegyes tanulás, távtanítás, valamint az iskolák, képzési központok és helyi közösségek közötti együttműködés révén;

18. felhívja a tagállamokat, hogy lépjenek fel a nemi sztereotípiákkal és az oktatási és karrierválasztást érintő strukturális akadályokkal szemben annak érdekében, hogy előmozdítsák a nemek közötti egyenlőséget, valamint a nők és férfiak kiegyensúlyozottabb részvételét valamennyi szakmai pályán, ágazatban és foglalkozásban;

19. felszólít a szakképzésre fordított hatékony és eredményes közkiadások, valamint a következő többéves pénzügyi keret szerinti finanszírozás kiegészítő jellegének és szinergiáinak további előmozdítására, különösen az Erasmus+, az AgoraEU, az Európai Szociális Alap és más kohéziós alapok keretében, az Európai Versenyképességi Alap mellett; felszólít a szakképzésre vonatkozó adatok javítására és nyomon követésére, valamint az uniós szintű referenciaértékek szakképzésben történő hatékony végrehajtására irányuló erőfeszítések megújítására valamennyi tagállamban;

20. kéri, hogy a jövőbeli európai szakképzési stratégia a koppenhágai folyamatra és annak legutóbbi mérföldkövére, a herningi nyilatkozatra épüljön, elkerülve ugyanakkor az egymástól független új kezdeményezések létrehozását, és megerősítve a meglévő európai eszközök – többek között az európai képesítési keretrendszer, az EQAVET, az Europass, a mikrotanúsítványok, a digitális tanúsítványok, valamint a nem formális és informális tanulás validálása – koherenciáját és gyakorlati használatát;

MELLÉKLET: NYILATKOZAT AZ ÉSZREVÉTELEKRŐL

Az eljárási szabályzat I. melléklete 8. cikkének megfelelően a vélemény előadója kijelenti, hogy véleményébe olyan észrevételeket foglalt bele, amelyeket a kötelező átláthatósági nyilvántartásról szóló intézményközi megállapodás[1] hatálya alá tartozó alábbi érdekképviselőktől vagy harmadik országok hatóságainak – többek között ezen országok diplomáciai képviseleteinek és nagykövetségeinek – alábbi képviselőitől kapott az eljárás tárgyához kapcsolódó kérdésekben a vélemény elkészítése során annak bizottsági ülésen történő elfogadásáig:

1. A kötelező átláthatósági nyilvántartásról szóló intézményközi megállapodás hatálya alá tartozó érdekképviselők
Francia Oktatási Minisztérium
2. Harmadik országok hatóságainak – többek között ezen országok diplomáciai képviseleteinek és nagykövetségeinek – képviselői
Nincs

A fenti felsorolás a vélemény előadója kizárólagos felelősségi körében készült.

Amennyiben a felsorolásban természetes személyek saját nevükkel vagy feladatkörükkel vagy mindkettővel azonosítva szerepelnek, a vélemény előadója kijelenti, hogy az érintett természetes személyeknek megküldte az Európai Parlament 484. sz. Adatvédelmi nyilatkozatát (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), amely meghatározza a személyes adataik kezelésére alkalmazandó szabályokat és az említett adatkezeléshez kapcsolódó jogokat.

[1] Intézményközi megállapodás (2021. május 20.) az Európai Parlament, az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság között a kötelező átláthatósági nyilvántartásról (HL L 207., 2021.6.11., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).

A VÉLEMÉNYNYILVÁNÍTÁSRA FELKÉRT BIZOTTSÁG
NÉV SZERINTI ZÁRÓSZAVAZÁSA

21	+
ECR	Lara Magoni, Ivaylo Valchev
PPE	Niels Geuking, Sunčana Glavak, Eleonora Meleti, Giusi Princi, Hélder Sousa Silva, Viktor Weisz, Bogdan Andrzej Zdrojewski, Milan Zver
PfE	Catherine Griset
Renew	Hristo Petrov, Marjan Šarec
S&D	Isilda Gomes, Hannes Heide, Emma Rafowicz, Sabrina Repp, Sandro Ruotolo, Joanna Scheuring-Wielgus
Verts/ALE	Diana Riba i Giner, Nela Riehl

0	-

1	0
ESN	Zsuzsanna Borvendég

Jelmagyarázat:
+ : mellette
- : ellene
0 : tartózkodás